

A B S Z T R A K C I Ó

Készítette: Éliás Dorottya

Budapest, 2016.

A gondolatok változékonyságának mozzanata mindig, mindenhol jelen van. Mindennapjaink során véleményünk, gondolataink számtalanszor megváltozhatnak anélkül, hogy azt észrevennénk. Maga a folyamat nem feltűnő, általában csak az eredményét érzékeljük, olykor még azt sem. De vajon mik azok az ingerek, amik befolyással lehetnek a gondolatainkra, amik könnyedén és feltűnésmentesen hoznak változást mindennapjainkba, gondolkodásunkba, egész személyünkbe? A jelenség igen érzékeny, könnyen alakítható, egyfajta metamorfózisként tekinthetünk rá, ezért úgy gondolom, hogy a legapróbb külső benyomás is képes hatalmas és jelentős változásokat okozni. Egy illat, szín, anyag, érzés, szó az adott tárgyról akár már a határozottan kialakult képünket is képes gyökeresen új irányba terelni. Ezek előre nem tervezett alakulások, véletlenszerűen következnek be.

De mi a helyzet, ha tudatosan akarunk egy adott gondolatot, érzést átadni? Van-e rá esély, hogy öncélúan befolyásoljuk a gondolatok változékonyságát és egy előre megtervezett irányba tereljük őket?

A téma magától értetődően alakult, hiszen az említett problémakör mind a magánéletben, mind az építészetben releváns: fontosnak és hangsúlyosnak tartom ugyanis az általunk létrehozott, megálmodott terek oly módon való alakítását, hogy az az épületet használó emberek számára a lehető legoptimálisabb benyomást nyújthassa. A vizualitás eszközeit használva számtalan lehetőségünk van a különféle benyomások megalkotására, így hatással lehetünk a célközönség érzelmeire. Ennek több kelléke van: a színek, minták, formák megjelenése, belsőépítészeti eszközök alkalmazása, különféle anyagfajták feltüntetése.

Munkámban átlagosnak tűnő plüssmedvéken keresztül mutatom be a gondolatok változékonyságának sokszínűségét és befolyásolhatóságát. Ez a tárgy gyermekkorunk meghatározó szereplője, szinte minden emberben mély érzelmi kötődést alakított ki. Az otthon kellemes hangulatát idézi, emlékek százait hívja elő miközben a biztonság meleg érzése áraszt el bennünket – szeretetet ad és szeretetet kap, ikonként létezik.

A meghatározó formához erősen kapcsolódik anyagának milyensége, így a tanulmány során a medve alakját különböző színű, anyagú és tulajdonságú elemekkel ruházom fel, melyek többsége az építészetben is használatos. Ezek hatására a gondolataink és érzéseink hirtelen mozgásba lendülnek és új irányokat vesznek, hiszen a puszta anyagválasztás rengeteg kérdést vet fel bennünk, melyek megválaszolásának igénye gyorsabban jön, mint a forma emlékekhez kötése. Bár az általam vizsgált plüssmedvék esetében azok külsején jelennek meg a különböző, erős tulajdonságú anyagok, ezek értelmezhetőek belső terekben alkalmazott építészeti gesztusok kivételéseként is.

Az öt, lényegesen különböző beavatkozás mindegyike egymáshoz és az eredetihez képest is különféle érzéseket kelt, gondolataink elsodrónak a már megszokott, kialakult képről, az új, plusz tartalom felé kalandoznak. Már nem a biztonságot nyújtó, gyermekkort idéző, emlékeket felelevenítő plüssállatra gondolunk, hanem valami egészen más dologra - egy maci formájában.

P A P Í R - S É R Ü L É K E N Y S É G

A papír egy jól ismert, teljesen hétköznapi anyag, melynek régre nyúló története van. Önmagában egy könnyen alakítható, sérülékeny, homogén anyag, mely könnyen alkalmazkodik szinte bármilyen szituációhoz. Hétköznapijaink jóformán minden területén használjuk, különféle típusai az adott igényekhez alkalmazkodnak. Ebben az esetben egyszerű fénymásolólapal dolgoztam, hiszen ez adja át leginkább azt a képet, amit általánosan a „papír” szóhoz társítunk, ezt használjuk a leggyakrabban, ezt ismerjük meg először. Bár fizikailag viszonylag gyenge anyagról van szó, mégis nagy erővel bír, hiszen képes az önmagához társított képet rávetíteni a macira. Ennek következtében a papírral körbevont medve gyengédséget sugall, önkéntelenül az óvás igénye merül fel bennünk, hiszen azt is egy sérülékeny, pillanatnyi, átmeneti változatnak érezzük, vigyázni akarunk rá, mert bennünk van a kép, hogy akár egy normál erőhatás következtében is megsérülhet a belőle megalkotott tárgy.

TÜKRÖR – ILLÚZIÓ

Az illúzió érzésének megjelenése a tükörhöz társítható, hiszen ez egy csábító, végtelenséget sejtető, mégis veszélyesnek mondható anyag: könnyörtelenül megmutatja ami maga előtt van, nem lehet előle elbújni, reflexiója révén soha nem látjuk valójában anyagi milyenségét, csak a vetített képet. Olyan, mintha elrejtene, eltakarna valamit, így megjelenik bennünk egy érzés, miszerint vágyódunk oda látni, ahova nem tudunk. Az építészetben alkalmazott „tértágítási” funkció megegyező elven alapszik. Adott egy tér, melynek vesszük egy teljes falát, vagy egy falrészletét és tükröt helyezünk rá. Abban a pillanatban, hogy a tükröt elhelyeztük, a teret nagyobbak, tágabbnak érzékeljük, becsapjuk a szemünket, elrejtjük a mögötte rejlő falat és valami mást vetítünk a helyére. Ugyanakkor viszont élvezzük a pozitív hatását, elmerengünk az általa kínált végtelenségben, a csillogás és nagyvonalúság érzésében. A tükörrel borított maci ugyanezt mutatja. Apró darabkáiban fel-felbukkan arcképünk, a környező felületek tükörképe, mindeközben felmerül a medve megkeresésének, az illúzió hatás elosztatásának igénye.

SZÉN - ELLENSZENV, KETTŐSSÉG

A szén egy kettős, ellentétben alapuló elem. Aki ismeri, tudja, hogy puha, meleg, mély, bizalmas anyag, mely finom állagúvá morzsolható, ám „szénfekete” színének köszönhetően mégis ellenszenvet vált ki az emberekből, mert az általános tudatban negatív jelzőként él. Kettősségét csak az érti meg igazán, aki szakít az első benyomásokkal és közelebb merészkedik, megérinti, kapcsolatot teremt vele. Annak érdekében, hogy ezt a kettősséget szemléltessem, pontosan a maci felét borítottam szénrel, ami nagy mértékű ellentétet szül bennünk. A határozott vonalú szín- és anyagbéli kontraszt megosztja érzéseinket, a hirtelen váltást még intenzívebben érzékeljük. A gyengéd, puha, édes plüssállatból negatív érzéseket árasztó, medve alakú tárgy válik, mely különféle kérdéseket vet fel bennünk. Már nincs meg bennünk az érzés, hogy közelebb lépnénk és átölelnénk, a színe elriaszt, hiába a selymes fényvisszaverés, automatikusan elfog a rémület, hogy piszkosak lennénk.

SZÖG - TÁVOLSÁGTARTÁS

A fémek alapvetően hideg, merev érzetű anyagok, ugyanakkor felhasználási módjuk igen sokszínű, megjelenési formájuk különféle lehet. Ezt a hideg, kellemetlen érzést, melyet maga az anyag kelt, tovább fokozza a szöghöz társuló erős és határozott kép. Formáját tekintve első ránézésre egy szúró, kellemetlen érzést kiváltó elemre asszociálunk, melyet általános használatával kapcsolatos ismereteink alátámasztanak: falba verjük, hogy kép lógjon rajta, különféle dolgokat rögzítünk vele, miközben nagy ütéstől elhajlik. Az említett tulajdonságok miatt a szöggel felruházott maci is határozottan negatív és távolságtartást eredményező érzéseket kelt. Nem érezzük többé a készletet, hogy közelebbről megismerjük, megöleljük, kezünkben tartjuk.

GIPSZ – HIÁNY

Ezúttal a megmutatni kívánt benyomás maga a hiány, ami talán az egyik legerősebb és legösszetettebb érzés, hiszen egyszerre megtaláljuk benne az elmúlást, felejtést, beletörődést és reményt is. A gipsz tökéletes ennek bemutatására, ugyanis homogén, tiszta, semleges színű anyag, mely valamelyest öntörvényű, könnyen alakítható, tömbszerűsíthető. Megmunkálási módjai sokszínűek: a kívánt formát elérhetjük kiöntéssel, utólagos formálással, vagy akár elvétellel is. Annak érdekében, hogy a hiányt a legmegfelelőbben érzékeltethessem, az utóbbi módszert alkalmaztam. A „Gipsz Maci” így meglehetősen kilóg a többi társa közül, hiszen nem az eddig megszokott hozzáadásos technikával készült. Bár az eddigieknek megfelelően itt is jelen van az eredeti maci formája, illetve anyagának milyensége, ebben az esetben a plüssmedve mégis hiányzik, csak a homorú lenyomatát kapjuk meg, amibe tökéletesen beleilleszthető az. Agyunk automatikusan igyekszik kiegészíteni a látottakat, a tömbben kialakult „lyukat”, így a hiányzó maci érzése különösen magával ragadó.

Összességében elmondható, hogy az öt különféle anyag találkozása a teljesen átlagos plüssmedvékkel valóban teljesen különböző érzéseket vált ki belőlünk, így sikerült a választott vizuális eszközzel eltérő benyomásokat kelteni. Ezt a gondolatmenetet szeretném a későbbi tanulmányaim során tovább vinni, kísérleteket végezni a konkrét építészeti alkalmazására, hogy a jövőben tervezendő épületeim többek legyenek, mint házak.